

UCZESTNICZĘ WE WSPÓLNOCIE KOŚCIOŁA

Materiały homiletyczne
na rok liturgiczny 2023/2024

Wielki Post – Triduum Paschalne – okres wielkanocny

Cykl B / Część 2

**UCZESTNICZĘ
WE WSPÓLNOCIE KOŚCIOŁA**

Materiały homiletyczne na rok liturgiczny 2023/2024

Cykl B

CZĘŚĆ 2

UCZESTNICZĘ WE WSPÓLNOŚCI KOŚCIOŁA

Materiały homiletyczne na rok liturgiczny 2023/2024
Wielki Post – Triduum Paschalne – okres wielkanocny

Cykl B

CZĘŚĆ 2

Redakcja: *ks. Michał Dąbrówka*

Wydział Duszpasterstwa Ogólnego
Kurii Diecezjalnej w Tarnowie

© by Wydawnictwo BIBLOS, Tarnów 2024

Nihil obstat
Tarnów, dnia 30.01.2024 r.
ks. dr hab. Marek Kluz, prof. UPJPII

Imprimatur
OW-2.2/7/24, Tarnów, dnia 31.01.2024 r.
Wikariusz generalny
† Stanisław Salaterski

Projekt okładki:
Mateusz Kowal

Na okładce:
Fot. Kirill, Marco Ten Wolf (Unsplash)

Wydział Duszpasterstwa Ogólnego
Kurii Diecezjalnej w Tarnowie
ul. Piłsudskiego 6, 33-100 Tarnów
tel. 14-63-17-380
e-mail: wydzdusz@diecezja.tarnow.pl

Druk: Poligrafia Wydawnictwa Biblos

ISBN (druk) 978-83-8354-022-1
ISBN (online) 978-83-8354-057-3

Biblos

Plac Katedralny 6, 33-100 Tarnów
14 621 27 77

biblos@biblos.pl
www.biblos.pl
@wydawnictwobiblos

Spis treści

Wprowadzenie	7
WIELKI POST – TEMATY HOMILII	9
ŚRODA POPIELCOWA – 14.02.2024	11
I NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU – 18.02.2024	17
II NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU. DZIEŃ MODLITWY, POSTU I SOLIDARNOŚCI Z MISJONARZAMI – 25.02.2024	23
III NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU – 03.03.2024	29
IV NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU. <i>LAETARE</i> – 10.03.2024	38
V NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU – 17.03.2024	43
NIEDZIELA PALMOWA MĘKI PAŃSKIEJ – 24.03.2024	48
TRIDUUM PASCHALNE – TEMATY HOMILII	52
WIELKI CZWARTEK – 28.03.2024	53
WIELKI PIĄTEK – 29.03.2024	58
WIGILIA PASCHALNA – 30.03.2024	61
OKRES WIELKANOCNY – TEMATY HOMILII	67
UROCZYSTOŚĆ ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO – 31.03.2024	69

PONIEDZIAŁEK W OKTAWIE WIELKANOCY – 01.04.2024	74
II NIEDZIELA WIELKANOCNA. NIEDZIELA MIŁOSIERDZIA BOŻEGO – 07.04.2024	80
UROCZYŚĆ ZWIASTOWANIA PAŃSKIEGO – 08.04.2024	80
III NIEDZIELA WIELKANOCNA NIEDZIELA BIBLIJNA – 14.04.2024	85
IV NIEDZIELA WIELKANOCNA. ŚWIATOWY DZIEŃ MODLITW O POWOŁANIA – 21.04.2024	86
V NIEDZIELA WIELKANOCNA – 28.04.2024	86
UROCZYŚĆ NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY KRÓLOWEJ POLSKI – 03.05.2024	92
VI NIEDZIELA WIELKANOCNA – 05.05.2024	97
VII NIEDZIELA WIELKANOCNA. UROCZYŚĆ WNIEBOWSTĄPIENIA PANA JEZUSA – 12.05.2024	105
UROCZYŚĆ ZESŁANIA DUCHA ŚWIĘTEGO – 29.05.2024	110

WPROWADZENIE

Mając na względzie fakt, że Kościół stanowi wspólnotę człowieka z Bogiem i ludźmi między sobą, która urzeczywistnia się w Chrystusie za sprawą Ducha Świętego i ma zbawczą misję, celem jego ciągłej odnowy jest jak najlepsze urzeczywistnianie Kościoła jako wspólnoty otwartej i służebnej. To zaś wymaga żywej wiary każdego z nas, życia w osobowej więzi z Jezusem, czyli trwania w stanie łaski uświęcającej i przyjmowania tego, czym nas obdarza, czerpania z bogactwa Jego łaski i prawdy. Równocześnie potrzeba aktywnego zaangażowania wszystkich wyznawców Chrystusa w życie i misję wspólnoty wiary, którą stanowią.

Dlatego ważnym zadaniem jest dziś budzenie świadomości wielkiego obdarowania i zarazem podmiotowości wszystkich wiernych, budzenie poczucia odpowiedzialności w każdym i mobilizowanie wszystkich do podjęcia aktywnego udziału na rzecz synodalnego życia i funkcjonowania Kościoła, jak również zaangażowania w dzieło synodalnego rozeznawania woli Bożej przez wzajemne słuchanie siebie, posłuszeństwo słowu Bożemu i uległość Duchowi Świętemu. To oznacza, że drogą ku odnowie kościelnej wspólnoty jest przywracanie synodalności Kościoła w sposobie życia i działania oraz w rozeznawaniu Bożego zamysłu. Zasadniczy sposób realizacji to aktywny udział (*participatio actuosa*) ogółu wiernych w tym dziele, ich odpowiedzialne współuczestnictwo razem z innymi w życiu i misji Kościoła. Stąd trzy słowa klucze, które papież Franciszek określił w tytule synodu o synodalności: komunია, uczestnictwo, misja.

Z tych trzech Komisja Duszpasterska KEP za kluczowe uznała słowo „uczestnictwo”, ponieważ nie będzie odnowy życia i misji wspólnoty Kościoła i nie będzie rozwoju jego synodalności bez czynnego zaangażowania wszystkich: pasterzy, osób konsekrowanych i wiernych świeckich. Przewodnie hasło: „Uczestniczę we wspólnocie Kościoła” wzywa każdego do uznania i zgłębienia prawdy, że przynależność do wspólnoty Kościoła oznacza dar

udziału w Boskim życiu i obdarowaniu – z czego wyrasta równa godność i podmiotowość wszystkich członków – a równocześnie rodzi i oznacza odpowiedzialność za rozwój wspólnoty i powinność aktywnego uczestnictwa w jej życiu i misji.

(bp A. Czaja, *Wprowadzenie*, [w:] *Zeszyt teologiczno-pastoralny. Program duszpasterski Kościoła katolickiego w Polsce na rok 2023/2024*, Opole 2023, s. 8-9)

WIELKI POST

WSPÓLNOTA KOŚCIOŁA NA DRODZE NAWRÓCENIA

*„Jeżeli Triduum Paschalne i Pięćdziesiątnica Paschalna są promieniującym ośrodkiem roku liturgicznego, to Wielki Post jest okresem przysposabiającym umysły i serca ludu chrześcijańskiego do właściwego celebrowania owych dni”
(Dyrektorium homiletyczne, nr 57).*

Środa Popielcowa – *Wielki Post we wspólnocie Kościoła*

Orędzie: W Wielkim Poście Pan Bóg zaprasza nas, byśmy – jako członkowie Kościoła – wspierali się wzajemnie w prowadzeniu życia bardziej pełnego i bardziej Bożego, życia płonącego miłością.

I niedziela Wielkiego Postu – *Moje nawrócenie i Kościół*

Orędzie: Dobre dzieła, do których Pan Bóg nas powołuje, zaczynają się od przemiany wewnętrznej. Wielki Post to czas, żeby z Bożą pomocą zmienić siebie, aby móc zmieniać świat.

II niedziela Wielkiego Postu. Dzień Modlitwy, Postu i Solidarności z Misjonarzami – *Poprzez codzienne ofiary buduję Kościół*

Orędzie: Każda ofiara złożona w posłuszeństwie Panu Bogu rodzi w życiu człowieka błogosławieństwo.

III niedziela Wielkiego Postu – *Świątynia miejscem spotkania z Bogiem*

Orędzie: Jezus wyrzucając ze świątyni jerozolimskiej kupców, bankierów i sprzedających przypomina, że nie jest ona targowiskiem, ale miejscem świętym, gdzie człowiek spotyka Boga.

IV niedziela Wielkiego Postu. *Laetare* – Gniew na zło we wspólnocie Kościoła

Orędzie: Tak jak w Starym Testamencie lekarstwem dla grzesznego ludu na pustyni stał się miedziany wąż, symbol pomocy Boga w obliczu zagrożenia, tak dla Ludu Nowego Przymierza lekarstwem na grzech jest Syn Człowieczy – Jezus czekający na nas ze swoją łaską. Chrystus wywyższony na krzyżu może wyprowadzić nas ze śmierci do życia.

V niedziela Wielkiego Postu – *Nowe Przymierze z Bogiem realizuje się we wspólnocie Kościoła*

Orędzie: Bóg zawarł z ludźmi przymierze i pozostaje wierny człowiekowi. Posłał na świat swojego Syna, który „stał się sprawcą zbawienia wiecznego dla wszystkich, którzy Go słuchają” (Hbr 5,9). Nowe Przymierze z Bogiem realizuje się we wspólnocie Kościoła. Jesteśmy stroną tego przymierza na mocy naszego chrztu.

Niedziela Palmowa Męki Pańskiej – *Uczestnictwo w Triduum Paschalnym szczególną formą uczestnictwa we wspólnocie Kościoła*

Orędzie: Przez łaski płynące z celebracji Triduum Paschalnego Chrystus pragnie odnowić nas samych, nasze rodziny i naszą parafię.

ŚRODA POPIELCOWA – 14.02.2024

*I czyt. Jl 2,12-18; Ps 51; II czyt. 2 Kor 5,20 – 6,3;
Ew. Mt 6,1-6.16-18*

Proponowane pieśni:

Na wejście – „Bądź mi litościw, Boże nieskończony”

Na przygotowanie darów – „Przepuść, Panie, przepuść ludowi
swojemu”

Na komunię – „Oto święte Ciało Pana”

Na uwielbienie – „Duszo Chrystusowa”

Na zakończenie – „Bliskie jest królestwo Boże”

Wprowadzenie do Mszy Świętej

Rozpoczynamy dzisiaj Wielki Post – czas przygotowania na radość Wielkanocy. Bóg daje nam te tygodnie, byśmy sobie przypomnieli, kim jest On, nasz miłosierny i przebaczący Ojciec. To czas, by na nowo przemyśleć, kim jesteśmy my sami – tak często grzeszni i niewierni, zapominający o godności dzieci Bożych. Niech obecna Msza Święta wprowadzi nas w ten czas odnowy i nawrócenia.

Wielki Post we wspólnocie Kościoła

Sytuacja egzystencjalna: Jesteśmy prochem i z prochu powstaaliśmy. Rozumiemy to zdanie raczej jako wyraz naszej marności i kruchości, ale możemy w nim odkryć także prawdę o wielkości naszego powołania.

Orędzie: W Wielkim Poście Pan Bóg zaprasza nas, byśmy – jako członkowie Kościoła – wspierali się wzajemnie w prowadzeniu życia bardziej pełnego i bardziej Bożego, życia płonącego miłością.

Apel: Przeżyj ten Wielki Post we wspólnocie. Razem z bliską osobą podejmij wielkopostne postanowienie i módl się w tym okresie o dobre przygotowanie do Wielkanocy dla wybranego bliźniego.

I. Między prochem a prochem

Czy powiedzieć komuś, że jest prochem, to obelga? Tak człowieka postrzegają systemy totalitarne: jest zlepkiem materii, anonimowym i zastępowalnym; jest plasteliną, którą można formować lub unicestwić. Tak czasem sugeruje dzisiejsza kultura: nie ma w nas wiele więcej niż biologia, cielesność, popędy i w zasadzie nic po śmierci nie przetrwa. Wreszcie, pomyślmy o braku wpływu na świat, o kruchym zdrowiu, o przemijalności.

Gromadzimy się dzisiaj, aby tak intymnie, każdy indywidualnie, usłyszeć słowa o byciu prochem. Czy to ma być poniżanie, zawstydzanie, straszenie? A może to jest jednak wyznanie radości? Tak, z prochu powstałem, ale to dlatego, że Pan Bóg chciał mojego istnienia. Tak, jestem prochem, ale Pan podtrzymuje mnie przy życiu. Jestem dla Niego ważny i dlatego zachęca mnie do nawrócenia, bo chce mojego szczęścia. Tak, to prawda, że w proch się obrócę, ale to nie będzie koniec. Pan Bóg nie da mi zginąć i z tego prochu wskrzesi mnie do życia wiecznego.

Obraz bycia prochem, ale prochem ważnym dla Boga, wyraża realizm wiary. Ratuje przed goryczą wobec kruchości, zła i grzechu, ale także przed wiarą, że człowiek może wszystko i nie ma ograniczeń. „Prochem jesteś i w proch się obrócisz” – to pozornie przykre słowa o marności, ponieważ jest w nich ukryta dobra nowina: powstałeś z prochu i do prochu wrócisz, ale pomiędzy tymi dwoma momentami jest życie, wspaniały dar Boga. Między prochem a prochem można zrobić coś pięknego. I to jest Boże zaproszenie, to wielka perspektywa.

Wielki Post służy temu, żeby sobie przypomnieć, że faktycznie, czasu nie jest wiele, każda szansa może być ostatnią przed obróceniem się w proch. W tym krótkim czasie mamy jednak szansę, by przez dobro i miłość dotykać wieczności, uczestniczyć w tym, co boskie. Jesteśmy powołani, by z tego prochu, jaki mamy do dyspozycji, z Bożą pomocą zbudować coś pięknego.

II. Nie ma prochu bez ognia

Skąd pochodzi popiół? Jest resztą po spalaniu. Więc, żeby otrzymać taki gładki, delikatny proszek, jaki wykorzystujemy dzisiaj w liturgii, potrzebny jest ogień, który jest w liturgii znakiem miłości i ofiary. To kolejne wezwanie tego dnia. Ten czas, który mam przed obróceniem się w pył, mogę wykorzystać, by płonąć, by kochać i żyć w pełni, a więc dawać światło i ciepło ludziom dookoła.

Ogrzewając domy, mamy różne problemy ze spalaniem, z jakością paliwa, nieodpowiednią temperaturą czy brakiem tlenu lub ciągu. Nieraz to daje w efekcie popiół z jakimiś odpadami, skorupami, przykrymi resztkami zamiast gładkiego, jednolitego i drobnego pyłu. Można z tego wyprowadzić pewną analogię. Jakość naszego życia określa, czy spalamy się w pełni, pięknym ogniem, wskazując blaskiem drogę innym oraz ogrzewając ich biedne, zmarznięte serca. To kosztuje, to wyniszcza. Świece w kościołach mają to ukazywać – spalać się, wyniszczać, by dać coś innym, jak Pan Jezus.

Może być tak, że zamiast płonąć, ledwie się tlimy, życie nam ucieka, jałowo, pusto. Mówiąc dosadnie – zamiast płonąć, jakoś usychamy czy gnijemy, w grzechu, bez miłości, bez sensu. To obraz zamknięcia, egoizmu, skupienia na sobie, obawy przed ofiarą dla innych. I wreszcie, to znak nieobecności Boga, ognia, który symbolizuje również Ducha Świętego. Jednym słowem, grzech przygasza i dusi naszą miłość do Pana Boga, do bliźnich i do siebie samego, a życie nasze przekształca w smętne dogasanie.

Kolejny Wielki Post jest nam dany po to, byśmy te wszelkie odpadki odrzucili oraz oczyścili się; byśmy solidnie przejrzeni cały ten proces spalania i zastanowili się, co jest nie tak, gdzie ucieka ciepło i energia, dlaczego mimo wysiłku nie ma efektów, dlaczego tyle w życiu tego, co wciąż zimne, brudne i rozczarowujące? Dlaczego ten boski ogień nie płonie w nas z całą siłą?

III. Nie ma ognia bez tlenu, nie ma postu bez Kościoła

Satysfakcjonujący proces spalania nie nastąpi bez tlenu, gdy zdusimy płomień. Można powiedzieć, że powietrze, ta przestrzeń oddychania i rozwoju, to dla nas Kościół. W nim się rozwijamy, od niego wiele otrzymujemy, choćby dziś ten popiół, który nie miałby przecież takiej siły symbolicznej, gdybyśmy sobie nakładali go sami, w domach. Także my, przez naszą świętość wiele wnosimy w piękno Kościoła.

Dzisiejsze czytania dużo mówią o wspólnotowym wymiarze pokuty i postu. Wspólne poszczenie, przebłaganie Boga – które opisuje dzisiaj prorok Joel – trąby, zgromadzenia, od starców po niemowlęta. Płakać i pościć mają kapłani i oblubieńcy, każdy ma swoją funkcję (Jl 2,15-17). Gdy prorok Jonasz głosi nawrócenie w Niniwie, nawet zwierzęta mają pościć! (Jon 3,7) Chrześcijanin nie zbawia się pojedynczo, to nie jest jakiś osobisty trening i szukanie doskonałości... Ale ten wymiar społeczny niesie ryzyko, przed którym ostrzega Pan Jezus. To problem hipokryzji, pobożności na pokaz i niedoceniań dobra czynionego w ukryciu. To motywacja, „żeby się ludziom pokazać”, a nie „Ojcu, który widzi w ukryciu” (Mt 6,17-18).

Mamy zatem dwie wizje poszczącej wspólnoty. Najpierw ta z pierwszego czytania, gdzie ludzie wzajemnie się motywują, umacniają i poczuwają do odpowiedzialności za braci. Nawrócenie jest wspólnym zwycięstwem, które w centrum ma miłosierdzie Boga. I druga, opisana w Ewangelii: gra pozorów, egoistyczna troska nawet nie o zbawienie, ale o pochwały, o karmienie pychy, o narcystyczne samodoskonalenie, o poczucie wyższości.

Pewnie każdy ma oba doświadczenia Kościoła – wsparcia i dobrego przykładu, który nas zmotywował, ale także gorszącej hipokryzji, pustych deklaracji, wiary na pokaz. Jak strasznie to może zgorszyć, zniechęcić.

IV. Wielki Post jako wspólne dzieło

Nie da się płonać w zamkniętym pudle, nie ma sensu chować lampy pod korcem. Jesteśmy w Kościele, razem, żeby sobie pomóc! Wielki Post i Wielki Tydzień to znaczna praca rekolekcyjnych, spowiedników, służby liturgicznej, osób troszczących się o świątynię. To wysiłek wszystkich aktywnych w dziełach charytatywnych Kościoła i organizujących różne akcje. To nieoceniona modlitwa zakonów, wspólnot modlitewnych, tych, którzy poszczą i podejmują wyrzeczenia. Tyle dobra czynionego w ukryciu, każdy z nas z tego korzysta!

Jesteśmy w rodzinach, relacjach przyjaźni i w parafii, żeby się wspierać w tym, co najważniejsze. Nie patrzmy na postanowienia wielkopostne w kluczu indywidualnych działań, może nawet utrzymywanych w tajemnicy, żeby nas nie wyśmiano, albo pobożności, albo porażki w ich spełnieniu. Spróbujmy podejmować trud wspólnego poszczenia, tak jak świętować za kilka tygodni też będziemy wspólnie.

Co to może oznaczać w praktyce? Może rozmowę w małżeństwie, z dziećmi lub przyjaciółmi, o tym, nad czym dobrze byłoby popracować w tym Wielkim Poście, np. nad wadą czy grzechem. Tak, żeby ktoś nas motywował, czasem upomniał w te kolejne dni.

Po drugie, modlitwa. Może pięknie byłoby postanowić, że w każdy dzień Wielkiego Postu będę się modlił za jedną konkretną osobę, o owocne przeżycie tego czasu. Może za kogoś bliskiego, a może właśnie za osobę trudną, z którą jesteśmy w konflikcie, winną jakiejś krzywdy?

Pamiętaj, prochem jesteś, ale Pan Bóg kocha Cię, wspiera swą łaską i powołuje do wielkich rzeczy. Prochem jesteś, ale nie jesteś sam, masz wspólnotę Kościoła.

Modlitwa wiernych

U progu Wielkiego Postu błagajmy o Boże miłosierdzie:

1. Módlmy się za Kościół święty, by owocnie przeżył czas nawrócenia i pokuty.
2. Módlmy się za pasterzy Kościoła, by słowem i przykładem wspierali wiernych w wielkopostnej odnowie.
3. Módlmy się za zaangażowanych w dzieła i inicjatywy wielkopostne, by ich trud przynosił liczne owoce.
4. Módlmy się katechumenów, którzy przyjmą chrzest święty w tę Wielkanoc, by dobrze wykorzystali czas przygotowania.
5. Módlmy się za wszystkich, którzy oddalili się od Boga i Kościoła, by łaska i świadectwo wierzących pomogły im powrócić do Niego.
6. Módlmy się za nas wszystkich, byśmy słowem, modlitwą i przykładem wspierali się w wielkopostnym nawróceniu.

Wszchemogący Boże, okaż litość swojemu ludowi, odpuść nam wszystkie grzechy i daruj karę, na którą zasługujemy. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

Przed rozesłaniem

Z popiołem pokuty na naszych głowach i z mocą Eucharystii rozpalającą nasze serca wyruszmy na trud wielkopostnego nawrócenia. Niech Boża łaska umacnia nas w dobrych postanowieniach, byśmy płonęli ogniem miłości i oczyścili się na piękne świętowanie Wielkanocy.

ks. Mateusz Switek